

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (iskarna l. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21-60, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 26-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36-—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petintrideset 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Posredništvo: enostopna petintrideset 30 vin. — Nefrankirana ali premla frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 454.

V Ljubljani, v soboto dne 7. decembra 1912.

Leto II.

Pozdravljeni, socialistični drugi!

Jutri, v nedeljo, se snidejo v Ljubljani delegatje najmočnejšega slovenskega konsumnega društva, ki ima uradni naslov »Konsumno društvo za Ljubljano in okolico«.

Pridejo delegatje z Jesenic, Save, Koroške Bele, Javornika, Kriza, iz Trzica, iz Spodnje in Zgornje Šiške, z Viča in Glince, iz Most in Udmata ter iz Ljubljane — zastopniki 1700 družin, ki so včlanjene v »Konsumno društvo za Ljubljano in okolico«. Vršijo se glavno društveno zborovanje, ki ga posetijo tudi odpotniki konsumnih zadrug iz Trsta, Idrije, Hrastnika in Zagreba.

Ni nam treba naglašati posebej velikanske važnosti, ki jo ima organizacija konsumentov v naši dobi. Vsak ve, da je nujno potreba, da se konsument, zlasti delavski konsument, kar najože združi v svojo lastno korist. Angleži so pokazali pot; — ročelskim kalcem je sledila vsa Evropa brez razlike narodnosti in vere. Nemci, Francozi, Italijani, Rusi, Čehi — pa tudi na Slovenskem so našli pionirji ročelski zveste posnemalce. Ni sicer na Slovenskem z rečicami poslano tistim, ki delujejo na še zelo trdi ledini, no, ipak orje se ledina, seme v njo zasejano rodi sadove.

Kdo bi mislil pred 15—20 leti, da bo tudi med nami kedaj tako — da pridejo časi, ko bo na stotine, da preko tisoč in pol delavskih družin združenih v eni organizaciji konsumentov?!

Najpoprej se je zdrnil proletarijat v Zagorju, potem v Idriji, v Trbovljah, v Hrastniku — in končno tudi po Ljubljani in po Gorjskem.

»Konsumno društvo za Ljubljano in okolico«, čigar delegate in goste prav iskreno pozdravljamo, se je ustanovilo pred dobrimi štirimi leti — v septembru leta 1908.

Četrto letno poročilo pravi: Poslavno leto 1911/12. smo končali. Rezultat povedo številke:

Denarnega prometa je bilo 1.487.639 K 18 vin. Blaga se je prodalo za 513.058 K 61 v. Družin včlanjenih je bilo 15. oktobra 1912 — 1635.

Blago se je oddajalo članom v desetih prodalnicah.

Kruh za člane se je peklo in se peče v lastni pekarni.

Jasno in jedrnat! V štirih letih se v danih razmerah več dosoči ni moglo! Kako tudi? Ko orješ ledino, skrha se plug. Kamenje je treba izorati, ven pometati, korenine zločestega rastlinja iztrebiti — ah, dela v izobilju, preden se morejo semenu dati kar najrodovitnejša tla.

Pa, kaj bi razglabljali in razmotrivali — to bo naloga jutrišnjega zbora! Spored je obsežen, delavci resni, doba nad vse važna!

Smatramo pa si za dolžnost, da ob tem za naš gospodarski razvoj vevlašnem času kar najiskreneje pozdravimo v Ljubljani zbrane sodruge-zadrugete ter da opozorimo ostalo slovensko delavstvo, v kolikor še ni združeno v konsumnih zadrugah, da to čimprej stori v svojem lastnem interesu našega proletarskega gibanja.

Naj postanejo meso besede našega Karla Marksa, da more in mora biti emancipacija delavskega razreda izpod jarma in okov kapitalizma le njegovo lastno delo.

Zato pa pozdravljeni vi, socialistični drugi! — na! se Vaše jutrišnji sklepi izvrše kar najbolje, naj slede Vašemu neumornemu delu kar najlepši uspehi, naj obrodijo Vaši načrti najdovršenejši stavbe — vse pa bodi v prosepah tlačenega in izkoriščenega delavskega razreda! Le krepko — naprej!

Proti vojni tlaki.

VLADA ODNEHUJE.

Odločen nastop socialnih demokratov je vili tudi v zvapnele žile meščanskih strank nekaj svežega soka. Socialni demokratje v poslanski zbornici so se postavili na edino pametno stališče: Komandi ministrskega predsednika grofa Stürgkha, ki zahteva, da zbornica pogoltno vladno predlogo o vojni tlaki brez izpremembe, se ne vdamo. Ako ima vladna pogum, da prelomi ustavo, da razkrene parlament in si pomaga s § 14., jo zadene vsa odgovornost in vse posledice. Ukazovanje grofa Stürgkha je razdražilo tudi meščanske poslance in jim zbudilo nekaj zaspane parlamentarne samozvesti. Pod vtiškom teh dogodkov se je grofovska oholost preokrenila, dočim je grof Stürgkh še pred nekaj dnevi samozvestno izjavil, da ne pusti v predlogi prestaviti niti vejice, se je ta mogočnost že nekoliko utelata in sekijski načelnik Reuter je v odseku sporočil, da vladna ne nasprotuje, ako se v predlogo sprejmo naslednje določbe:

1. da velja zakon le za slučaj vojne nevarnosti in za čas vojne, da torej v mirnih časih njima veljave;

2. da po novem zakonu obvezanih oseb vojno poveljništvo ne bo smelo pošiljati v ogenj in

3. ne uporabljati za dela, ki ne ustrezajo njih poklicu.

Poleg tega obeta vlada še nekatere izpremembe v izvršilni naredbi, ki so seveda brez

prave vrednosti, ker jih vsaka vlada lahko prenaredi, kadar se ji zdi. Četrty poziv, razširjenje vojaškega kazenskega zakonika na civiliste itd. ostane; ampak če vlada ne vztraja več na neizpremenljivosti predloge, je naloga parlamenta, da iztrebi iz vladnega načrta tudi te nevarne spake.

Stališče socialne demokracije do tega zakona, ki uvaža vojno tlako in srednjeveško femsko justico, je na četrtkovi seji orisal sodr. dr. Renner v lepem govoru, ki ga objavljamo v celoti.

Socialna demokracija presoja tudi ta zakon kot mirovna stranka: Vojne nočemo, zato jemljemo jo kot militarizem. Pred sto leti je veljala mala kneževina Lippe-Deimold svojim stanovnikom za domovino in kdor je smatral v istih časih veliko Nemčijo za svojo domovino, je bil izdajalec. Od tedaj smo v kulturnem razvoju napredovali, ena kultura spaja vse zapadne narode in socialni demokratje vidimo — s Kantom in največjim misleci — v zapadni kulturni skupini svojo povečano domovino ter v nacional, in imperializmu to, kar označuje za provincializem. Hočemo, da zrnjavajo kulturni narodi svoje interese ne z mečem, temveč z mednarodnimi posveti — naša internacionala je zgled takih posvetov in svoje spore z razsodišči. Imenujte nas veleizdajalce, ako vam je drago — posledice svojega prepričanja prevzamemo nase; pač pa se nam zdi, da ste Vi, da so države obtičale na pravem stališču rodbinske osvete. In klerikalcem kličem, kakor so svoj čas papeži klicali in cerkveni očetje: tisti, ki v svoji prešernosti vodijo vojne, se upirajo zoper božji mirni red.

Socialni demokratje proti carizmu.

Zal, da še ne odločamo mi in zato so vojne: napadalne in obrambne. Ako smo — po krivdi kogarkoli — potisnjeni v obrambno vojno, se bomo kajpakda branili, ker vemo, da so najbolj ogroženi ravno naši ljudje. Odgovorni nismo za nepremišljenosti avstrijske politike in vendar ponavljamo z vso odločnostjo, kar smo povedali že v Bazileji in kar je dedščina evropske demokracije: Ako bi bile skromne pravice in svobode, ki smo si jih priborili, ogrožene od ruskega carizma, smo pripravljeni na obrambo.

Da bi socialni demokratje — ako je vojna nesreča tu — hoteli vojakom odvzeti obrambo in hrano, je smešno podtikanje. Ampak ta zakon išče prehrano vojske po napačni in krivi poti. Nihče ne odreka državi pravice v skrajni sili, kakor ne odrekamo ljudstvu revolucionarnih pravic v sili. V to svrho pa popolnoma zadošča odškodninski zakon.

Pravniki so, ki trde, da za tako globoko poseganje v lastnino ni potrebna preosnova ustavnih zakonov. To je za meščanske stranke čudno, zakaj s tem zakonom v roki lahko igraje uvedemo državo bodočnosti in nikol se nam ni niti sanjalo, da nam samovoljstvo sablje pokaže pot. Ako groze prebivalstvu take reči, ali ni naravno, da se bolj boji tega zakona nego same vojne? Ministrski predsednik je v nevarnem položaju vrgel to vznemirljivo postavbo v zbornico in išče konflikt s parlamentom. Stürgkh le tisti, ki se prav nič ne ozira na nevarni položaj, in neizogibna je misel, da vlada izrablja pretvezo vojne nevarnosti, da izpodkoplje naše ustavne pravice tudi za mirne čase. Najhujše nezaupanje zbujajo dejstva.

da navidezno vojni zakon velja za mirne čase.

Za kulturni napredek smo šteli, da se vojskuje vojak z vojakom in ne državljani z državljani. Poprej je bila vojna navadno klanje. Zdaj pa mešajo civiliste zopet med vojake in barbarizirajo vojno. Ako pa civilista zasači sovražnik na sovražnem dejanju, ravna z njim kot z navadnim zločincem. Ako pa dobi civilist prevezo na rokav, se ne loči več od vojaščka iz črne vojske in zakon vtihotaplja na ta način četrti poziv poleg redne vojske, deželne brambe in črne vojske. Zakaj imamo pravico, da vsako leto dovoljujemo rekrute, ako dovoljujemo vojnemu ministru enkrat za vselej osem letnikov črne vojske?

Močno priljubljen je tale argument: kar sme sovražnik po mednarodnem pravu v zasedeni deželi, tega ne smemo odrekati domači vojski. Ampak sklep je napačen: sovražnik v naši deželi nima skladišč, mi pa plačujemo davke, da intendant oskrbuje našo vojsko z živežem in vojnimi materialom, da nas domača vojska ne nadleguje tako kot sovražna. Vojne dajatve zadene deželo in ljudstvo tam, kjer koraka vojska. Zato pa dovoljujemo vojni upravi davke, da ne zadenejo vojne dajatve prebivalstvo neenakomerno. Kar pomislimo kaj bo operirala polmilijonska vojska v Kranjski deželi, s stotisoč odraslih mož? Kar ima dežela, povzije moderna vojska v enem dnevu, in vsled tega vojnini dajatvam ne gre tista velika važnost, ki bi opravičila težke žrtve. Ogrski honvedski minister je opisal, kakšne ogromne potrebščine ima vojska dveh milijonov mož. Vemo koliko: kot dunajsko mesto z dvema milijonoma stanovnikov. Kako pa naj se v operacijskem okrožju vojske dogradi gosta železniška mreža, ki jo ima Dunaj. Blazne številke spravljajo militarizem ad absurdum in vojna uprava si pomaga s tem, da naklada ubogim kmetom vojno kontri-

bucijo. Kakšen uspeh pa si obetate iz galiških vasi?

Vladna predloga je nemški načrt v nevarno popačeni izdaji: nemški načrt se jasno in razločno obrača na občine za stvarne dajatve in poziva civilista po izvoljenem občinskem predstojniku. Naš zakon izločuje iz prozornih namerov občinskega predstojnika in pošilja

državljanom vojaščino naravnost na vrat.

Tako nastajajo nezmislne in nevarne določbe o osebni službi, dočim govori nemški zakon le o stvarnih dajatvah in delovnih močeh. Tako uvaža tlako in razlastitev obratov, tako postavlja civilno misleče ljudi pod vojaško disciplino in pod vojaški kazenski zakonik.

Z državnimi osnovnimi zakoni v laseh.

Ako se poškodeje, uniči, odvzame državljanu njegova lastnina, ako se kmetu odžene živina iz hleva, ako fabrikanta spode iz tovarne, ako z vojaškim kazenskim zakonom v roki vlečejo rodbinskega očeta v tujino jarke kopat, potem pravijo juristi meščanskih strank in vlade, da izprememba državnega osnovnega zakona ni potrebna. Ali se ne bojite gospoda mojca, da se bo ljudstvo Vašemu dlakolepstvu mečalo. Vse vaše argumentacije gredo za tem, da taka postava veže sodnika. Ampak državni osnovni zakon se ne obrača le na sodnika, temveč na ljudske zastopnike, da varujejo življenje, svobodo in lastnino državljanov, in vsled tega ne utečete zahtevi, da je za zakon potrebna dvetretjinska večina.

Apel na volilce!

Zbornica mora skrbno in oprezno preštudirati paragraf za paragrafom in izpremeniti, kar je izpremembe potrebno. Ne parlament, vojaška uprava je v zamudi. Častna zadeva parlamenta je, da se v tej točki vladi ne umakne in da raje prenese vse, nego da se vda nasilju. Ako posežete po resolucijah, kakor predlagajo vladni poslanci, se le osmešite. V tem vprašanju je udeležena čast parlamenta in pod večnimi grožnjami ministrskega predsednika, pod giljotino § 14 ne moremo delati. Raje razgaljen absolutizem, nego prikrit. Časovno omejevanje ministrskega predsednika je treba podreti in razdreti legendo, da se ne sme izpremeniti nobena črka. Svojepravnimi smo v tej zbornici in ne trpimo, da bi nas vlada postavljala v stiske. Ako je vlada gluha za naš želje, naj nas postavi pred volilce: čim prej, tem bolje. Boj zoper § 14 nam ne odide.

Hafnerjeva pravda.

Mate Hafner, c. kr. notar v Ljubljani, še ne da miru, on hoče še enkrat blesteti pred malim slovenskim svetom.

Oprostitev Urbana Zupančiča po okrožnem sodišču v Novem mestu, kar je bralcem »Zarje« znan, proti kateri oprostitev Hafner nič ne more opravičiti in naj mu pomagajo vsi klerikalni poslanci, bi ga morala podčuti, ki mirno čaka, kaj se bo naprej zgodilo. Vsak pameten človek, bi mu svetoval, naj se ne igra z ognjem, slučaj je preveč pereč. Ali kaj, dr. Pegar, je njegov svetovalec in njemu se ne more nič zgoditi, in tako je vložil Mate Hafner (po dr. Peganu je zapisano na dotični vlogi, signirana pa ista ni od dr. Pegana ampak podpisna od Mate Hafnerja) te dni pri okrožnem sodišču v Novem mestu in tudi proti sodnikom celjskega okrožnega sodišča, ki so ga vendar oprostili, vsekako pa proti tedanjemu predsedniku senata v Celju, ki je Hafn. oprostil in je zdaj predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu. Brez šale, tudi v sodnike celjskega okrožnega sodišča, ki so Hafnerja zavolj hudodelstva goljufije oprostili, nima Hafner več zaupanja in sicer zaradi tega, ker so v oprostitni razsodbi to blago dušo tako trpko opisali in izrekli, da je Hafner človek, od katerega se lahko misli, da je znanega Urbana Zupančiča h krivemu pričevanju zapeljeval, da je pri njem pogrešati pri pravniku običajnega pravnega čuta in pravega pojma o pravičnosti, da je Mate Hafner tudi za hrbotom dr. Furlana, odvetnika v Ljubljani poskušal izvedeti skrivnosti iz njegove pisarne in več takih reči.

Mi hočemo še prej, preden govorimo o Hafnerjevi obtožbi proti okrožnemu sodišču v Novem mestu in Celju, v dopolnitve lepe slike Mate Hafnerja, c. kr. notarja v Ljubljani, še kaj povedati.

Dr. Slanc, ki Hafnerja jako dobro pozna, je pri neki javni pravdni razpravi v Kostanjevici Hafnerju rekel, da smatra pod svojo častjo z njim govoriti ali občeavati in Hafner je dr. Slanca tožil zaradi žaljenja časti. Tozadevna pravda se je obravnavala leta 1907—1908 in je Hafnerja gotovo 3000 K stala. Zastopal ga je v tej pravdi dr. Benkovič in potem dr. Poček. Razlogi razsodbe, s katero je Hafner to pravdo zgubil, so slični razlogom znane civilne razsodbe. Dr. Slanc je namreč doinesel dokaz grdnih lastnosti Hafnerja in bil oproščen. Razlogi okrožnega sodišča Novo mesto te razsodbe se glase:

Ce obtoženec dr. Slanc smatra pod svojo častjo, govoriti ali občeavati z zasebnim obto-

žiteljem, zadostuje za opravičbo tega sramotjenja, ako dokaže zasebnemu obtožitelju njemu ali njegovim stanovskim tovarišem nasproti taka dejanja, kakršna so po stanovskih in družabnih nazorih nečastna, in ki zadostujejo, da se prekine osebno občeavanje s tako osebo in isto prezira.

Tako nečastno dejanje, katero je zasebni obtožitelj zagrešil ravno proti obtožencu (dr. Slancu) samemu, vidi vzklicno sodišče v prvi vrsti v načinu, kako se je zasebni obtožitelj uprl obtožencu, ko je tirjal plačilo starega posojila: ko je obtoženec dr. Slanc svoj čas 23-letnemu zasebnemu obtožitelju dal posojilo, da mu pomore iz gmotnih stisk, tedaj je bilo obema pač dobro znano, da zasebni obtožitelj še ni polnoleten; posojilo se je navzlic temu dalo v zaupanju, da se zasebni obtožitelj ob svoječasnem tirljanju plačila ne bode skliceval na svojo tedanjo nedoletnost.

Ker se je pa zasebni obtožitelj navzlic temu, da ga je obtoženec leta in leta čakal in vrnitev posojila brez vsacih obresti šele ob času terjal, ko je bil že v stanu dolg plačati — posluževal tacega ugovora in s tem tudi dosegel delni odpust dolga, smatrati je to postopanje obtožencu nasproti za tako nečastno dejanje, da isto že samo zase opravičuje izraženo sramotenje.

Posluževal se pa tega ugovora ni samo v pismu, katero je obtožencu pisal, ko je bil baje še notarski kandidat, nego posluževal se ga je — kakor sledi iz njegovih lastnih navedb pod r. št. 29 tudi še pozneje, ko je bil že notar v Kostanjevici in ko mu je obtoženec pretil s tožbo.

Neodločilno je, ali je bila vsebina dotičnega pisma tudi sicer žaljiva; odločilno je le priznana dejstvo, da se je obtoženec resno posluževal tacega ugovora.

Ce notarska zbornica v tem ni dobila nič nečastnega in če je bila mnenja, da ni povoda segati v to zasebno zadevo zasebnega obtožitelja in obtoženca, ne ovira to kazenskega sodnika, presoja to dejanje ravno z ozirom na zasebno razmerje obeh strank in isto s stališča družabnih nazorov označiti kot nečastno.

Drugo nečastno dejanje je po nazoru vzklicnega sodišča zagrešil zasebni obtožitelj s svojim nastopom proti obtožencu v stanovskemu tovarišju, umrlemu odvet. dr. Prevcu.

Dr. Prevc, osebni prijatelj zasebnega obtožitelja Hafnerja, je bil bolehen in je hotel izpolniti željo svojih ženi ter se preselil iz Kranja v njen rodni kraj v Kostanjevico.

Dasiravno se odvetniku proti notarju ni bilo treba opravičevati, mu je dr. Prevc vendar iz prijaznosti naznanil, da se namerava preseliti v Kostanjevico in sicer s prisrčnim in skrajno uludnim pismom.

Na to mu je dal zasebni obtožitelj s pismom z dne 30. januarja 1905 (r. št. 23) tak odgovor, da se iz istega ne posame samo neodkritost proti prijatelju, nego tudi grda zavist in sebičnost — torej prav zaničljive lastnosti.

Vse kaže na to, da je potem zasebni obtožitelj vzel v najem v grajščini, v kateri je okrajno sodišče, še one prostore, katere bi bil rad dobil dr. Prevc za svojo pisarno — in to osobito iz tega namena, da onemogoči bolnemu dr. Prevcu odpreti svojo pisarno v poslopju, kjer se nahaja sodišče.

Dejstvo, da je zasebni obtožitelj po dr. Prečevi smrti brez direktnega naročila in brez pravilnega pooblastila vložil v imenu dr. Prečevih sester pri sodišču tožbo, s katero se je izpodbijala veljavnost oporoke, kaže, da je še po smrti zgolj iz nasprotosti ruval proti bivšemu svojemu prijatelju in vlačil njegove zasebne razmere pred sodišče.

To sovražno, zavistno in sebično postopanje zasebnega obtožitelja proti dr. Prevcu, stanovskemu tovarišu, smatrati je za tako nečastno dejanje, da je tudi isto povsem sposobno opravičiti in utrditi izraženo sramotenje.

Kot nadaljno nečastno dejanje se očita zasebnemu obtožitelju posebno to, da se peča z zastopanjem strank v pravnih in izvršilnih stvareh v taki meri, ki že daleč presega mejo dopustnega zastopanja po notarju in da je to sistematično in vztrajno ravnanje zasebnega obtožitelja proti dolžnostim notarskega poklica smatrati za disciplinarni pregrešek, toraj tudi za nečastno dejanje.

Vzklicno sodišče prepisuje sodbo o tem, je-li presega zasebnemu obtožitelju očitano zastopanje meje dopustnega zastopanja res v taki meri da je isto označiti kot disciplinarni pregrešek, pristojnemu disciplinarnemu oblastvu.

Iz ugotovitev prvega sodnika pa je posneti, da posega zasebni obtožitelj v odvetniške posle res v taki meri, da je bil obtoženec s svojega stanovskega stališča opravičen, svoji nevolji duška dati s tem, da je označil pod svojo častjo, z zasebnim obtožiteljem se pripraviti; kajti ravno nastop zasebnega obtožitelja kot pravdni zastopnik je bil neposredni povod obtožencu, da je izustil one besede.

Za nečastno postopanje zasebnega obtožitelja smatra pa vzklicno sodišče posebno dejstvo, da je isti ravno v času, ko se je bil nastanil odvetnik dr. Prevc v Kostanjevici, to je v letih 1905. in 1906., tako intenzivno zastopal stranke v pravnih stvareh, kar kaže, da je iz zavisti in sebičnosti delal konkurenco

dr. Prevcu in tako vresničeval besede, katere je zapretel dr. Prevcu, da mu je porok za to, da se bodo z njegovim prihodom v Kostanjevico razmere poslabšale in ne zboljšale!

Tako postopanje je v istini nečastno in je to nečastno dejanje zasebnega obtožitelja zadostno da se z njim opraviči in utrdi izraženo sramčenje obtoženčeve.

Do sedaj navedena nečastna dejanja zasebnega obtožitelja smatra vzklicno sodišče kot povsem zadostna za opravičbo in utrditev obtoženčevega sramčenja.

Kako dobro spoznava razsodba okrožnega sodišča v Celju duševno življenje c. kr. notarja Mate Hafnerja, ta razsodba je naravnost uničujoča! Isto stori tudi ravnokar navedena razsodba okrožnega sodišča v Novem mestu kot vzklicne instance, samo da Mate Hafnerja od druge strani zgrabi in — usmiljeni Bog, — predbaciva mu krutost, katere polni njegovo srce, kojemu se niti na smrt bolan prijatelj ne smili, karakterizira ga pa tudi kot človeka, kojemu se iz stališča družabne morale lahko v brezstidno lice vrže: »jaz smatram po svojo častjo, z vami govoriti in občeovati«. Je-li je že bil kdaj kateri Slovenec tako opisan in naj si bo kdor si bodi!

Tak človek naj bi kje mirno, tiho, skrito živel, da družbe, v koji tak karakter zraščel, ne bi razburjal. — Kaj še, kdor to misli, ta uesrmenega cinizma tega človeka ne pozna.

Spomin cenjenih bralcev hočemo v kratkem oživiti. Kakor znano je Hafner leta 1908. Urbana Zupančiča radi žaljenja časti tožil, ker ga je slednji pri sodišču goljufije obdolžil. Mate Hafner je bil kakor to že vemo — od okrožnega sodišča novomeškega obsojen od celjskega okrož. sodišča po dveh letih pa oproščen in to z že omenjenimi uničujočimi sodbenimi razlogi. Po tej oprostitvi je Mate Hafner svojo tožbo zaradi žaljenja časti proti Urbanu ponovil in Urban je bil zaradi žaljenja časti krivega spoznan in od tedanjega kazenskega sodnika v Kostanjevici na en mesec zapora obsojen. — Urban je to kazni odsedel. Letos je prošil Urban za obnovo zoper to razsodbo; obnova se mu je dovolila in pri obravnavi je bil Urban oproščen. To razsodbo je okrožno sodišče Novo mesto kot vzklicno sdišče dne 8. novembra 1912 o čemur se je že v »Zarji« in drugih slovenskih časnikih pisalo — potrdilo. In to z vtemeljitvijo, da je Urban dokazal, da ga je Hafner dvakrat h krivemu pričevanju zapeljeval in ga zapeljal, — torej, da je Hafner goljufal. Zdaj bi človek mislil, da bo ta sicer neukročljiva Hafnerjeva narava, vendar dovolj imela!

Mate Hafner je na podlagi kostanjeviške razsodbe, obsojajoče Urbana Zupančiča zavoljo žaljenja časti tožil Urbana na plačilo 5000 kron odškodnine, katero škodo da mu je Urban s svojo kazensko ovadbo povzročil in civilni oddelek novomeškega okrožnega sodišča je Urbana na podlagi kostanjeviške sodbe radi žaljenja časti obsodil na plačilo 5000 K odškodnine in mnogo stroškov. Stroške potovanja Hafnerjevega zastopnika dr. Pegana v Novo mesto je sodni dvor Hafnerja priznal.

Po dne 8. novembra 1912 potrjeni oprostitvi Urbana od omenjenega prestopka proti varnosti časti je Urban po dr. Slancu pri okrožnem sodišču v Novo mesto vložil proti Hafnerju tožbo na obnovo zoper omenjeno civilno razsodbo, s katero se Urbana na povračilo 5000 K škode obsoja. Poprej pa je še Hafnerju pisal, da naj od tega svojega zahtevka z dobra odstopi in stroške plača. Prvi narok o tej Urbanovi tožbi na obnovo bi imel biti 5. decembra. — Zdaj, ko smo to povedali, zdaj pride najzanimivejše. — Mate Hafner je te dni pri okrožnem sodišču v Novem mestu vložil 4 pole obsegajočo prošnjo, v koji vse sodnike novomeškega okrožnega sodišča v tej stvari za obtožbo odklanja in jih celo obtežuje. Po tudi na celjske sodnike, ki so ga oprostiti, pri tem pljuje. V tej vlogi Hafner vsem sodnikom novomeškega okrožnega sodišča pristanost predbaciva in sicer pristanost kaznive vrste. Teli sodnikov — pravi — je 90% liberalnih in ti črtijo Hafnerja, ker je klerikalec in so mu klerikalni poslanci pripomogli do obnove njegove pravde zaradi goljufije. »Odij vseh liberalnih sodnikov na Kranjskem in sposelelo onih v Novem mestu je osredotočen na osebi Hafnerja. Notorično je pa tudi, da pripada 90% sodnikov v Novem mestu odločno k liberalni stranki.« Ta Hafner emfatično vzklikne, da ne more imeti zaupanja do c. kr. okrožnega sodišča v Novem mestu. — »Tudi drž. pravdnistvo v Novem mestu ni nepristransko in je tudi drž. pravdnistvo solidarno s sodiščem. Zaupanja ne morem imeti niti do drž. pravdnistva niti do okrožnega sodišča v Novem mestu.« — je zares pisal ta človek!

Iz drž. pravdnistva se Hafner v tej vlogi naravnost norca dela, ko mu očita, da še dosedaj ni nič ukrenilo proti njemu in oficijantu Petrovčiču v slučaju Mice Terselič, kateri slučaj poskušenege zapeljevanja h krivemu pričevanju se je predložil na vzklicni obravnavi v Novem mestu dne 8. novembra 1912 po zastopniku Urbana Zupančiča sodišču, očita tudi okrožnemu sodišču v Novem mestu, da nič ni ukrenilo v tem slučaju. (Tudi ne v slučaju Urbana, v katerem je bil Hafner najprej od okrožnega sodišča novomeškega goljufije krivega spoznan in potem od celjskega okrožnega sodišča oproščen, v katerem slučaju ima sedaj drž. pravdnistvo v Celju vendar obnovo predlagati, ker zastaranje še ni nastopilo.) — »Neverjetne ocene dokazov« očita Hafner okrožnemu sodišču v Novem mestu. Neverjetna ocena dokazov je po Hafnerju tudi to, da njegovemu »ljubemu prijatelju« Ivanu Sajovicu okrožno sodišče ni verjelo. To je oni Sajovic, katerega je Hafner v svojih kazenskih pravnih za vse porabil, tako da je ta (Sajovic) po svoji obsodbi v Novem mestu bolešno vzkliknil: »da bi le ne bil nikdar prišel v krepilje tega hudica Hafnerja.« Hafner je temu Sajovicu pisano pisal, v katerem ga tolaži, da bo oni poslanec, kateri je Hafnerju iz zadrege pomagal,

tudi obnovo in oprostitve, ali vsaj pomilostjenje Sajovica dosegel.

Mate Hafner piše v svoji vlogi z ozirom na to, da sodišče Sajovicu ni verjelo: »Sumničenje brez podlage pa je za privatnika nečastno, za sodišče, ki ima biti zaščitnica pravice in nedeljnih, pa menim, da še kaj več.« — (Ogledu zloraba sodne oblasti, c. kr. notar Mate Hafner!) In potem prihaja na razloge celjske oprostitilne razsodbe in zdeluje tudi celjske sodnike, ker so mu ti očitali pomanjkanje pravnega čuta. — — — »Ta neutemeljena trditev je prišla v celjsko sodbo in sedaj jo pogreva vnovič c. kr. okrožno sodišče v Novem mestu. Tako postopanje, menim, da ni nepristransko.«

Hafner slednjič pove sodišču, da bo proti razsodbi novomeškega okrožnega sodišča kot vzklicni sodniki podal ničnostno pritožbo na kasacijski dvor. Hafner stavi predlog: da naj obravnava za obnovo postopanja miruje in da naj višje sodišče v Gradcu izreče odklonitev pristojnega c. kr. okrožnega sodišča Novo mesto v eloti za obnovo pravdo zaradi 5000 K za opravičeno in da delegira za to pravdo velesl. c. kr. deželno sodišče v Ljubljani.

Te vloge dr. Pegan ni signiral. Ali ga je obšla bojazen, ali pa s svojim klientom M. Hafnerjem noče več opraviti imeti! — V prejšnjih gori imenovanih pravnih je imel Hafner za zastopnike: dr. Benkoviča, dr. Počka, dr. Furlana. Videti je, da ga zdaj tudi dr. Pegan zapušča, kateri je na goreni vlogi za zastopnika sicer naveden katere vloge pa on ni signiral. Zoper tožbo na obnovo zaradi 5000 K Urbana Zupančiča se pa tudi res ne da nič storiti. Na podlagi razsodbe zaradi žaljenja časti je bil Urban na plačilo obsojen in ta razsodba se je razveljavila. Kaj naj advokat stori zoper to? Morebiti stvar zavleči da najvišji sodni dvor razsodbo vzklicnega sodišča v obrambo zakona razveljavi!

V tej vlogi se za utemeljitev predloga za odklonitev in delegiranje niti ena resnična okolnost ne navaja. V svoji celi vlogi Hafner justične uradnike okrožnega sodišča s težkimi obdolžitvami blati.

Kranjski notariji imajo sedaj tovariša, kateremu se je pri sodišču dokazalo, da je neko pričo dvakrat h krivemu pričevanju pred sodiščem zapeljeval, jo zapeljal, — da je goljufal — imajo kolego, čez katerega je celjsko okrožno sodišče kljub svoji oprostitilni razsodbi palico zlomilo, in kolego kojemu je bil že mnogo preje na čelu pritisnjen pečat, da je nečastno ravnal, da je bil neodkritosrčen proti prijatelju, da je ravnal proti prijatelju iz grde zavisti in sebičnosti, torej iz prav zaničljivih lastnosti in to celo proti svojemu prijatelju in tovarišu v letih učenja, ko je hudo bolan v rodnem kraju svoje soproje iskal kotiček, da mirno umre!

To je drznost, kateri ni para v naših krajih. Mate Hafner dobro ve, da s takim nastopom od strani državnega pravdnistva riskira obtožbo zaradi žaljenja časti oblastva, ali on ima obljubo in gotovost od svojega poslanca, da se mu ne more ničesar zgoditi in sodnike torej lahko tako zdelava.

O tem pišemo še prihodnjic, opozarjamo pa že danes na to, da Hafner noče nazaj v Celje, noče, da bi se okrožno sodišče v Celju v stvari Urbana proti njemu zaradi obnove zaradi 5000 K delegiralo, ampak c. kr. deželna sodnja v Ljubljani. — Mi upamo, da ne bodo sodniki celjskega okrožnega sodišča vsled te Hafnerjeve nevhvalečnosti presenečeni — poznajo ga prav dobro — in tudi žalostni ne bodo vsled omalovaževanja od strani tega človeka.

Ljubljana in Kranjsko.

— Delavska tiskovna družba v Ljubljani naznanja, da začne tekmo prihodnjega tedna razposiljati obveznice založbe »Zarje« za deleže svojih članov. Kdor bi je do danes tedna ne sprejel, naj se oglasi pri založbi »Zarje«, kjer bodo vse tiste deponirane, katerih natančni naslovi niso znani.

— Deželni odbor in stavke. Pišejo nam: Te dni smo brali v listih, da je deželni odbor sklenil dati večškim delavcem, ki so že dlje časa v stavki, 2000 K podpore. Pribiti je treba to dejstvo, ki bi kazalo zelo hvalevredno stran kranjskega deželnega odbora — če bi človek ne sumil v objektivnost tega odbora. Ako ni deželni odbor dal 2000 K večškim delavcem le zato, ker so volili deželnega glavarja dr. Šusteršiča — potem vsa čast! Seve se bo to še-le v bodočnosti izkazalo. Svoj čas je deželni odbor proti stavkajočim izposodil podjetnikom celo kaznjence iz prisilne delavnice. Za vse slučaje se je pač zapomniti ta sedanjí sklep deželnega odbora.

— Dohodke mestne občine ljubljanske hočejo sedaj zvišati gg. občinski svetovalci s tem, da so naložili doklado na alkoholne pijače kolikor se le da. Dosedaj se mora plačati za hl špirta že na mitnici 14 K 14 v kako bo odsele — ali ostane pri starem, ali kaj — se ne ve! likerji so doslej obdavčeni s 14 K 14 v, odslej bodo še 7 K 96, tako da pride na likerje odslej 22 K 10 v, žganje je doslej obdavčeno s 7 K 06 v, odslej bo še s 14 K 94 v. Torej bo šnops najzidatnejši vir dohodkov mesta Ljubljane! Seveda se vsi borilci za take doklade skrivajo pod plašč protialkoholnega boja, kar je pa seve velika hinavščina. Zupanov predlog sploh ni populen, ker ne odloča nič o špirtu, h kateremu se na naših mitnikah štejejo tudi franjez iz ruskega cveta, politura za milzarje, dišeči cveti, tinkture, esenci in sploh vse z engredencami mešane tekočine v katerih je glavna snov špirt. Žeteli bi bilo tozadevnega natančnega pojasnila. — Mi pa apeliramo na naše organizacije, naj z vso silo pri vsaki priložnosti bojujejo proti pitju alkoholnih pijač —; najboljši bi bil bojkot žganim pijačam. Potem bi licemerska gospoda videla, da se je zmotila s svojo hinavščino, pod katero izsesavajo najrevnejše izmed revnih.

— Draginjske doklade je občinski svet v zadnji seji določil. Za učitelstvo je sklenil dati 6000 K. Prav in lepo! Kaj pa za mestne delavce,

za pometarje in snažilce kanalov? No, tem je naložil nova bremena. »draginjske doklade« na frakelček, s katerim naj se ob hudi zimi tolažijo. Da, da — za delavce ni denarja.

— Občni zbor delegatov »Konzumnega društva za Ljubljano in okolico« se bo vršil v steklenem salonu restavracije Južni kolodvor (na postaji železnice). Vhod z vrta. — Lokal za zborovanje se je zato izpremenil, ker je mala dvorana v »Iliriji« na razpolago le do 2. popoldne; zborovanje pa lahko traja še popoldne. Delegati naj pridejo točno ob 9. uri.

— Na občni zbor konzumnega društva za Ljubljano in okolico prideta iz Zagreba sodr. Delić in Cimermančič kot odposlanca zagrebške zadrucke konz. zadruga »Napred«, iz Trsta pa sodr. F. Jernejčič kot delegat Tržaških delavskih zdruget.

— V Šiški so zaprli prodajalno trgovca L. Kotnika, ki se je zelo odlikoval z agitacijo proti prodajalni kons. društva za Ljubljano in okolico. Kotnikova trgovina je bila v župana Seidla hiši.

— Iz Kamnika. Znano je, da ima mesto Kamnik veliko zasebno imetje, največ v velikih gozdih in pašnikih (planinah). Lastnica je takozvana meščanska korporacija in njeno lastništvo upravlja poseben odbor, ki ga volijo opravičeni meščani na tri leta. Odbor sestoji iz petih mož. Ni pa nam na mislih razmotrivati o tem, kako moške imetje upravlja, samo toliko se sliši, da vlečejo za svoje pohode po bistrskih gozdih mastne diete. Dotični korporacijski odbor je nastavljal pred leti za nadgozdarja vpokojenega okrajnega logarja po imenu Zentner, ki ni mogel več opravljati vladne službe, in dobiva okroglo K 160 mesečne pokojnine. Onemogli mož lahko zopet opravlja službo pri — korporaciji — kot nadgozdar, ali pa recimo mu rajši gospod »forštmajster«, seveda proti mesečni plači K 300. A gospod Zentner tudi s tema dohodkoma ni bil zadovoljen. Poprosil je korporacijski odbor za dovoljenje, da je smel prevzeti še službico lovskega nadzornika ali »jagdlajterja« pri knezu Windischgrätz. Ta službica zopet donša, kakor pravijo, okolo K 1000 na leto. Torej onemogli mož v prejšnji službi je šel v pokoj in danes opravlja kar dve službi. Pregovor pravi, da je dvema gospodoma težko služiti, a gospodu Zentnerju je to prava malenkost, zakaj, kadar je v službi kot lovski nadzornik pri gospodu knezu, takrat počiva korporacijska služba »forštmajstrova«, zakaj služba za vmirovljenca tako ni glavna stvar, samo da je dovolj dohodkov, ter da se zna mož klanjati nekaterim častihlepnim osebam, pa je vse dobro. Odbor meščanske korporacije pa vprašamo, kje ima tukaj tisto pravicoljubnost, s katero se rad ponaša, da pazi, kako opravlja dobro plačani uslužbenec še druge posle, sebi seve v korist, upravičstvu pa v kvar, sploh pa da se nastavlja onemogle umirovljene osebe, dočim se odklanjajo druge čile in zmogne.

— Priporočljiv kantiner. Pivovarna Union v Šiški ima kantinerja, ki ima jako čudne nazore. Če se ne motimo, je bila kantina ustanovljena zato, da je delavcem omogočena tečna in zdrava hrana ob opravičljivih cenah. Vse to pa je gospodu kantinerju deveta briga, zakaj on ima pred očmi le svoj možniček. Čudno se nam vsekakor zdi, da tukajšnje vodstvo pivovarne, ki drugače tako skrbno gleda na red kadar je treba pritisniti ubogega delavca, še ni prav nič opazilo teh nerednosti, ki se dogajajo na račun pivovarniških delavcev. Žeteli bi bilo, da vodstvo ukrene takoj potrebno, da se temu napravi konec.

— Iz gledališke pisarne. Danes v soboto (za abonente nevar) se prvič na slovenskem odru uprizori Zellerjeva lahkomelodijozna in vezabavna opereta »Pičar« (Der Vogelhändler), ki je zaradi svoje nad vse ljubke muzike stalno na repertoarju vseh večjih odrov. — V nedeljo popoldan bo (izven abonementa, za lože par) velika tujska-muzikalna predstava, pri kateri se »Pičar« prvič ponovi. V nedeljo zvečer (parpredstava) se uprizori kratkočasna in uprav letos aktualna veseliga »Napoleonov vojni načrt«, o kateri izpregovorimo kaj več jutri. Dejanje se nanaša na Napoleonove vojne priprave na veliki pohod v Rusijo l. 1812.

— »Pičar«. Opereta v treh dejanjih. Besedilo spisal M. West in E. Held. Uglasbil Karel Zeller. — Prvo dejanje. Baron Weps, knežji gozdar in lovec, prireja velik lov na divjega prašiča, kajti knezu se je zljubilo, iti na merjasca. Na vso nesrečo pa v vsem obsežnem lovišču ni niti enega merjasca več, ker so jih občani že prav vse postrelili. Župan in občinski svetovalci so v največji zadregi, končno se z Wepsom sporazumeje v tem smislu, da spuste v gozd kolikor mogoče divjo — domačo svinjjo; to naj knez ustrelji. Knez pa tudi zahteva, da se mu ob slovesnem sprejemu — vsakemu knezu se spodobi slovesen sprejem — pokloni častna devica, kolikor mogoče častna in deviška devica. Na vso nesrečo pa tudi takšne device ni dobili. Zato se župan in občinski svetovalci z Wepsom sporazumeje v tem smislu, da pred kneza postavijo kolikor toliko častno in deviško vdovo. Toda usluga zahteva protiuslugo: če naj Weps Njegoviji knežji Visokosti prikrrije, kako ga varajo udani občani, se pač zanje spodobijo, da mu za to uslugo dajo primerno odškodnino iz občinske blaginje; njegov nadebudni nečak, mladi gardni častnik, grof Stanislav, je pri dvornem dineju zaigral večjo svoto denarja. To naj mu občina izplača. Pa mu jo izplačajo. — Adam, kmetski fant iz Tirolskega, trgovec s pičici, ljubi poštarico Kristo. Ker se zaradi uboštvta ne moreta vzeti, je pogumna Krista sklenila prositi kneza, naj njenega Adama sprejme v dvorno službo. Čeprav je Adam zoper to, da bi banj prosila ženska, je Krista vendarle prišla. Ker pa je knez nenadoma moral odpotovati v Köln in zato ni mogel priti na lov, izrabila navihani Stanislav položaj spretno zase in se izdaja za kneza. Župan in občani prevare niti ne slutijo, kakor je n islutila Krista, ki jo je grofič Stanislav v avdienci kaj milostno sprejel. Adam je seveda zaradi tega močno ljubosumen na svojo Kristo in jo kaznuje s tem,

da ji odpove svojo ljubezen. Obenem pa se črez glavo zaljubi v kneginjo, ki se je preoblekla v kmečkega dekleta, da laglje razkrinka varalico, ki se tako drzno izdaja za njenega moža. Kneginji je originalni Tirolec všeč, zato sklene, da je njegovo prošnjo uslišati. Adam naj postane knežji menažerijski nadzornik. — II. dejanje. Adamova prošnja je uslišana; treba je, da zaradi forme napravi mal izpit. Dotična dva profesorja, nad vse komični figuri, imata nalog, da Adama na vsak način prerinetu skozi. Adam pa zdaj nič več ne mara za tisto službo in se pošteno trudi, da bi pri izpitu propadel. Pa nič ne pomaga: izpit je narejen, Adam je postal knežji menažerijski nadzornik. Kneginja razkrije nesrečni Kristi, da tisti, ki jo je sprejel v avdienci, prav za gotovo ne more biti njen mož, marveč se je moral za kneza izdati kdo drugi. Kdo, naj Krista dožene na koncertu, ki ga Tirolci prirede došlemu dvoru. Ko bodo po napitnici dvorjani pred kneginjo defilirali, naj ji skrivaj dotičnika pokaže. To se zgodi, prevara je razkrita. — III. dejanje. Vse je očito, Adam se iz svoje ljubezni do kmetice-kneginje streme in ker vidi, da je Kristi delal krivico, ga kneginja ž njo izlaska spravi. Službo ima tudi zagotovljeno, zakaj bi se torej na mestu ne poročila? Pa se poročita, ves sijajni zbor jima je za priče.

— Dela v glavni strugi Ljubljanice so se zadnjih osem dni osredotočila med Hradečkim in St. Peterskim mostom. Zabijanje lesnih kolov s posebno parno pripravo hitro napreduje in je delo dovršeno že na več sto kvadratnih metrov. Od frančiškanskega do jubilejnega mostu se je v strugi položil še drugi železnični tir. Namestil se je tudi aparat za gramoz, kakor je bil svoj čas tudi v Gruberjevem kanalu. Pri mostu sv. Petra je kopanje in odpegljavanje zemlje skoro končano; delajo se že priprave za zgradbo novega mostu, ki bo menda za pet metrov daljši nego sedanji leseni. — Deževnica, ki se je v soboto in nedeljo nabrala v glavni strugi, je tu in tam ovirala delo. V sled napredovanja del vozita sedaj v strugi dve lokomotivi, vsaka z nad 20 vozovi. Podiranje št. peterskega mostu je določeno za februar, frančiškanskega pa za september 1913. Nova mostova bosta železnobetonski zgradbi.

— Priporočljiv prenočevalec. Pretečeni teden je prenočil pri nekem trgovskem slugi v Rebru 18letni brezposelni hlapec Feliks Ferkulj iz Struge pri Kočevju in ostal drugi dan sam v stanovanju. Ko se je pa sluga povrnil iz svoje službe, je opazil, da mu je okradenih iz kovčka 46 K. Zadevo je naznanil policiji, ki je Ferkulja kot osumljenca aretirala. Ta tatvino tají, a so ga kljub temu izročili sodišču.

— Zaradi prepovedanega povratka v mesto je bil aretiran 43letni čevljar Karol Vesel iz Ribnice, katerega so izročili sodišču.

— Nesreča. Dne 1. t. m. ob pol sedmih zjutraj je šel posestnikov sin Jožef Rožič iz Lok pri Černomlju v hlev, da bi tam položil domači živini krmo. Ker pa ni bilo v hlevu od prejšnjega dne ostalo nič krme, je šel 16letni mladenič Jožef Rožič v seneno šrambo, da bi dobil tam seno za živino. Seno je moralo iz senene šrambe metati v kolarnico, od koder se je potem nosilo v hlev. — V kolarnici je bilo tudi več drugega orodja, kakor vozovi itd. Ko pa je Jožef Rožič prišel do onega mesta, kjer je bilo jemati seno, je stopil na rob nekíh desek, kjer mu je zmanjkalo prostora, da bi si utrdil stopnjo, in je padel nazaj v kolarnico ter se na glavi tako poškodoval, da je dne 2. t. m. v grozilih bolečinah umrl.

— Mestna zastavljalnica naznanja, da se vrši tamesečna dražba v oktobru 1911 zastavljenih dragocenosti (zlatnine, srebrnine, draguljev itd.) in v decembru 1911 zastavljenih efektov (blaga, perila, koles, strojev, itd.) v četrtek dne 12. t. m. od 8.—12. ure dop. v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2.

— Kinematograf »Ideal«. Spored za soboto 7., nedeljo 8. in ponedeljek 9. decembra 1912. 1. Vidra. (Krasen naravni posnetek.) 2. Mona Lisa z brkami. (Komično.) 3. Slika matere. (Amerikanska drama.) 4. Požar Standart Oil Companyja v Bayonni. (Amerika.) (Senzacijska aktualnost.) 5. Krst novorojenca nadvoje Franc Jožefa v gradu Wartholz. 6. Drama na morju. (Nordisk senzacijska učinkovitost. Požar na ladji na odprtem morju.) Samo zvečer! Velik smešni uspeh! 8. Janko si napravi dober dan. (Velekomično.) Sobota, 7. decembra: »Drama na morju«. (Učinkovitost. Nordisk-film Co.) Goreča ladja na odprtem morju. Torek 10. decembra: 3 učinkovitosti: »Zmagovalec derbija« (Ameriška učinkovitost v 2 delih.) »Ob dveh ponoči« (Iz velikomestnega življenja.) »Kraljica kopališča.« (Veseloigra Nordiskfilm Co.)

Stajersko.

— Trbovlje. Pozor, vpokojeni rudarji! Pozivamo vse rudarje, ki dobivajo od bratovske skladnice v Trbovljah po § 23 pravil (novi člani) pokojnino, naj se zglase v rudarskem tajništvu v svrhu pregledovanja, če jim je penzija pravilno odmerjena.

— Patriotičen strah. Iz Gradca so dunajski listi dobili sledečo brzojavko: V osebnem vlakcu Ljubljana—Dunaj, bi se bila kmalu pripetila strašna nesreča. V Celju so našli na hodniku nekega vagona dinamitno bombo, ki je bila čisto montirana in bi bila brezdvomno ne le razginala vlak, ampak poškodovala tudi celo progo. Bombo so previdno spravili na policijo in pozneje aretirali nekega sumljivega moža v kmečki obleki, ki je bil v Storah naglo skočil v voza in se hotel odpeljati z nasprotnim vlakom nazaj v Celje. Mož so oddali okrajnemu sodišču. Njegova identiteta še ni dognana. Opravičeno se sumi, da je mož preoblečen srbski četaš. — Ampak bomba, katero so našli v osebnem vlakcu Trst—Dunaj, se je na policiji izkazala kot navaden električni aparat, ki ga je nekdo v vozu pozabil. »Sumljivega« moža je policija že izpustila

Cementne cevi
v vseh merah,
barvaste plošče
itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp. Ljubljana

Pisarna, delavnica in skladišče na Tržaški cesti. — Telefon šte. 296.

Stopnjice, bal-
koni, spome-
niki, stavbni
okrasni itd.

Trst.

— Društvo »Ljudski oder« v Trstu. V nedeljo, 8. decembra točno ob pol osmi uri zvečer se predstavlja v veliki dvorani »Delavskega doma«, ulica Madonnina 15, »Tovarna«, socialna igra v štirih dejanjih, spisal Ertin Kristan. Vstopna s sedežem vred v predprodaji 60 vinarjev, zvečer pri blagajni 80 vinarjev. Le otroci do 6. leta v spremljstvu staršev in ki ne zasedajo posebnega sedeža, so prosti vstopnine. Po predstavi domača zabava v obeh dvoranah Delavskega doma. Med odmoru svira glasovir.

— Danes ob 8. zvečer seja političnega odbora.

Jutri v nedeljo 8. t. m. vsi na predstavo Ertin Kristanove socialne drame »Tovarna« v Delavskem domu, ul. Madonnina 15.

— Delegatom na jutrišnji konferenci priporočamo najtopleje, da pridejo na konferenco že ob 9. dopoldne, zakaj ob tej uri se bo konferenca že začela. Le na ta način bo mogoče rešiti v teku enega dneva bogati dnevi red.

Ni ga nikakršnega dela

! pri katerem bi se ne utegnili raniti. Tudi čisto neznačajne rane, če jih ne zakrijemo, postanejo lahko vsled nesnage hudo in težko ozdravljive ter imajo za posledico hude bolečine. Najno potrebno je torej, da vsako rano najmanjšo rano obvezujemo z antiseptično obvezo. Če nad 50 let priznane obvezilno domače zdravilo, antiseptično, hladilno, bolečino lajšajoče, prisad odvrčajoče in zdravljenje pospešujoče izvlečno mazilo je prav dobro znano Praško domače mazilo iz lekarne B. Fragner Pragi 203 III. Pušica po 70 h se dobiva po vseh lekarnah, vendar je strogo paziti na ime preparata in izdelovalca. Kjer se ga ne dobi, naj se naroči naravnost pri izdelovalcu proti vpislatvi K 3-16 za 4 pušice franko.

Državni zbor.

Dunaj, 6. decembra.

RODBINSKE PODPORE V SLUČAJU MOBILIZACIJE.

Po prvem čitanju uradniške službene pragmatike, ki jo je gosposka zbornica vrnila in ki poudarja sedaj v odsek, je poslanska zbornica razpravljala o edini kolikor toliko simpatični vojaški predlogi glede rodbinskih podpor v slučaju mobilizacije. Krog oseb ki imajo pravico do podpore, se je napram dosedanjim znatno razširil: zakonske žene in otroci imajo to pravico ne glede na bivališče in državljanstvo, nezakonske matere in otroci tedaj, ako bivajo v Avstriji in imajo avstrijsko ali ogrsko državljanstvo. Socialno demokratični poslanci so v brambnem odseku priborili nekaj pobojškov, odklonjene izpremenjevalne predloge pa so priglasili kot manjšinske predloge.

Na današnji seji je izjavil sodrug Schummeier, da izrablja vlada ta zakon le za pripravo, da spravi pod streho zakon o vojnih dolžnostih. Ampak vlada se z njim ne sme preveč bahati. Država, ki si dovoljuje drednote, ki vsako leto povišuje svoj vojni proračun za 200 milijonov, ne sme gledati na vinar pri rezervistih in njegovih rodbinah. Potrebno je, da se ustanovi končno pravica onih, ki so v izvrševanju vojaške službe ponesrečeni; število vojaških ponesrečencev raste hitro, zlasti vsled nečloveških vaj in te nezdore se že prav občutno poznajo v občinskih proračunih večjih mest. Ako hoče zbornica iz vladne predloge narediti res moderen zakon, naj sprejme socialno demokratične izboljševalne predloge.

Zbornica je izvolila generalnega govornika, ki prideta na vrsto na prihodnji seji v torek.

Posl. sodr. Diamand je v vprašanju na predsednika šibal sedanje konfiskacijsko prakso v Avstriji: Državnih pravdnikov se je lotila konfiskacijska besnost, ki krši zakone in ne priznava niti interelacijam. Govornik prosi od predsednika remediure, ker socialni demokratje ne bodo mirno gledali tega sramotnega početja.

ZAKON O VOJNI TLAKI V JUSTIČNEM ODSEKU.

Vladna retira da je vsem odkritim in prikritim vladnim strankam dala povod, da manifestirajo svoje patriotično navdušenost. Nemški »Nationalverband« je že sklenil, da glasuje za časovno neomejen zakon in označil glasovanje za klubove člane za obvezno. Tudi o slovenskih klerikalcih, ki so doslej izražali svoje »stališče« z neprodinim molkom, se govori, da pojdejo z vlado in proti ljudstvu.

V zmislu klubovega sklepa je nemški nacionalni »Mühlwärt« umaknil svoj predlog, da se podeli zakonu le začasna veljavnost. Posl. Marekhl se je navduševal za zakon in trdil, da za sprejem ni potrebna dvetretjinska večina. (Dobro jurist ta sodnik!) Sodr. Renner je naglašal, da je dosedanjí boj rodil ta uspeh, da poslanska zbornica more izboljšati zakon, če le hoče. Pod pritiskom socialnih demokratov so bile meščanske stranke 24 ur pogumne. V specialni debati bodo socialni demokrati predlagali, da se iztečje iz zakona najnevarnejše določbe: razširjenje vojaške justice, militariziranje industrije, konfiskacija delavske koalicijske pravice. Tudi češki agrarec Bukvaj se je izjavil proti zakonu v sedanjí obliki. Prihodnja seja bo v torek.

BRAMBNI ODSEK.

Brambni odsek je danes razpravljal zakon o naboru konj, ki je težak udarec za kmečko prebivalstvo. Od slovenskih klerikalcev se ni slišal glas v obrambo kmetov. Prihodnja seja bo v torek.

PORAZ SLOVENSKE KLERIKALCEV V PRORAČUNSKEM ODSEKU.

V proračunskem odseku so klerikalci po dr. Korošcu predlagali, da se reasumira zadnje glasovanje o proračunu finančnega ministra. Obstruktivski predlog je bil odklonjen s 33 proti 2 glasovoma. Pač pa je odsek odobril italijanski predlog, da se postavi na dnevni red predloga o italijanski pravni fakulteti. V zmislu dr. Adlerjevega predloga mora pododsek izdelati tozadevno poročilo.

Zadnje vesti.

Premirje na Balkanu.

GRŠKA V SOGLASJU S SVOJIMI ZAVEZNIKOM.

Atene, 6. decembra. Danes je objavila atenska brzojavna agencija sledeče uradno sporočilo. Dejstva, da Grška ni podpisala premirja, ni smatrati za nesoglasje z ostalimi zavezniki. Iz pojasnil, ki smo jih dobili, je razvidno, da hoče Grška z operacijami svojega brodogojstva na Jonskem in Egejskem morju onemogočiti provijantiranje turških čet v Epiru in v Traciji. Ako Grška ni podpisala premirja, je varovala bolj interese svojih zaveznikov nego svoje, zakaj toliko četverozveza kakor tudi upanje na mir bi bilo močno ogroženo, ako bi se Turčiji posrečilo provijantirati svoje čete pri Dardanelah in pri Cataldži. Zato je naravno in dosledno, da je zavzela Grška glede premirja drugo stališče dogovorno z zavezniki. Pri mirovnih pogajanjih pa bodo navzoči tudi grški pooblaščenici in bodo v par dneh odpotovali v London.

GRŠKA »ENFANT TERRIBLE« BALKANSKE ZVEZE.

London, 7. decembra. Uradni komunikacije je že pojasnil vzroke, vsled katerih ni Grška podpisala premirja. Grška hoče komandirati svoj vojaški položaj v Epiru, dokončati okupacijo Mitilene in Kilosa ter onemogočiti provijantiranje in gibanje turških čet.

SOLUN DOBI GRŠKO VSEUČILIŠČE.

Solun, 7. decembra. Pred leti je umrl na Ruskem star solunski Grk. V svoji oporoki je povedal, da je naloženo vse njegovo imetje v neki ruski banki in da se sme to imetje uporabiti za zgradbo grškega vseučilišča v Solunu, ko postane mesto zopet grška last. Sedaj se je ustanovil odbor, ki ima nalogo poiskati primeren prostor za zgradbo vseučilišča. — Grška vlada namerava ustanoviti v Solunu podružnico atenske brzojavne agencije.

MIROVNA POGAJANJA.

London, 7. decembra. Mirovna pogajanja se bodo vršila v ministrstvu zunanjih zadev in bodo trajala dva tedna.

BOLGARIJA SE JE VDLA RUSKIM PROTESTOM.

London, 7. decembra. »Daily Telegraph« je dobil iz Sofije: Destva, da so se Bolgari ustavili pred Cataldžijo in da so se spustili s Turki v pogajanja, ni pripisati vojaškimi vzrokom. Ako bi bili ravnali Bolgari po lastnih nagibih, bi bili napravili iz Carigrada prosto luko in bi bili uničili dardanelske trdnjave. Toda Rusija je protestirala in Bolgarija se je vdala.

GRŠKA PODPISALA PREMIRJE?

Pariz, 7. decembra. »Echo de Paris« in »Petit Parisien« poročata, da je Grška podpisala premirje pretečeni večer.

NEMŠKI GLAS O AVSTRIJSKEM VLADNEM ČASOPISJU.

Frankobrod, 6. decembra. »Frankfurter Zeitung« piše: Z obžalovanjem moramo opazovati, da ono avstrijsko časopisje, ki že inspirirano od zunanjega ministrstva, opisuje sedanjí položaj kot nevaren. Med tem ko se nekaj dni sem govori v vseh državah o izboljšnem položaju se na Dunaju to dosledno izpodbija. Najsi bo to stališče avstrijskega uradnega časopisja namenjeno javnosti ali pa Srbiji ali pa v korist vojaškimi predlogom, je vendarle res, da škoduje gladki rešitvi balkanskih zadev.

AVSTRIJSKO-ITALIJANSKI KORAK V ATE-NAH.

Dunaj, 7. decembra. Včeraj sta se podala tukajšnji avstro-ogrski in italijanski poslanik skupno k grški vladi in ji naznanila, da o okupaciji Valone po grških četah ne sme biti niti govora.

GRŠKI DELEGATJE NA MIROVNIH POGAJANJH.

Atene, 7. decembra. V najkompetentnejših krogih trdijo, da je Grška že imenovala svoje pooblaščenice za mirovna pogajanja v Londonu. Ti so: Streit, poslanik na Dunaju, Zemnadin, poslanik v Londonu, general Danglis in kapitan Mesta.

VTISK POINCAREJEVEGA GOVORA V LONDONU.

London, 6. decembra. Tukajšnji krogi izjavljajo, da je v Poincaréjevem govoru največjega pomena izjava, da »bo velik del evropske Turčije prešel v last balkanskih zveznih držav, katere so se vsled svojih zmag pokazale tega vredne.« Da Francija s tem dejstvom trdno računa, dokazuje tudi pasus, »da bo Francija glede svojih legitimnih interesov v ozemlju, ki je zasedeno od balkanskih držav in ki bo docela ali vsaj deloma prešlo v roke balkanske zveze, sklenila posebne pogodbe.« Poincaré je namigaval tudi dosti jasno, da bo v svrhu ureditve balkanskega vprašanja potrebna konferenca, katero je imenoval »generalno diskusijo balkanskih problemov v njihovem kompleksu in glede vseh njihovih elementov.« Veliko zadovoljstva zbujajo mesto, kjer Poincaré pravi, da se nobena velevalst ne bo zapletla sama zase v reševanje kakage posebnega balkanskega vprašanja. Poincaré je vseskozi naglašal solidarnost tripartitane in zlasti naglašal, da je Rusija prva izjavila, da ne zasleduje na Balkanu nobenih teritorialnih namenov.

VENIZELOS JE OBLJUBIL PREISKAVO.

Bukarešt, 7. decembra. Iz Aten se poroča, da je obljubil grški ministrski predsednik Venizelos, da se bo izvršila preiskava glede na vesti o masakriranju Kucovlakov in da bodo krivci strogo kaznovani.

NEMČIJA SRBSKO PRISTANIŠČE OB JADRANSKEM MORJU.

Kelmoraj, 7. decembra. »Kölnische Zeitung« poroča iz Berlina: Če se sedaj ne nastopi proti zaveznikom z vojaškimi odredbami, vendar je pa brezdvomno, da smatrajo velevalsti zasedanje jadranske obali le za mimogredčo dogodek, trajno pravno priznanje je izključeno.

SRBSKI TRGOVCI ZA DRAČ.

Belgrad, 7. decembra. Srbski trgovci so poslali kralju Petru spomenico, v kateri pravijo, da so pripravljni žrtvovati, kar je največ mogoče, da se ohrani Srbiji Drač, ki je za srbsko trgovino in industrijo nujno potreben. Tej manifestaciji trgovcev se pripisuje velika važnost.

PRVO ALBANSKO MINISTRSTVO KONSTITUIRANO.

Valona, 7. decembra. Prvo albansko ministrstvo se je konstituiralo tako: Ismail Kemal beg: predsedništvo in zunanje zadeve; mons. Bacciori: podpredsednik brez portfelja; Mehmed paša: vojno ministrstvo; Muftid beg: notranje zadeve; Abdi beg: finance; Peter Poga: pravosodje; Guracucchi: izobrazba; Midhad beg: javna dela; Leinost: pošta in brzojave; Pandelighi: kmetijstvo in trgovina. V tem kabinetu sedita dva katoliška ministra, trije pravoslavni in pet mohamedanskih. Sestavljen je tudi senat sestojč iz 18 članov. Temu predseduje Zeynet beg iz Peči. Isa Boljetinac in Riza beg sta imenovana za noveljnika narodne brambe.

TURŠKI NAČRT ZA ALBANSKO AVTONOMIJO.

London, 7. decembra. »Timesom« poroča: jo iz Carigrada: Tu se govori, da je sklenil ministrski svet načrt za albansko avtonomijo in da bo ta načrt takoj predložen sultanu v odobritev.

V TURŠKEM MINISTRSTVU.

Carigrad, 7. decembra. Zagotavlja se, da nastareje v turškem ministrstvu v nekaj dneh močne izpremembe. Rešid paša, sedaj trgovinski minister, prevzame vojno ministrstvo in Habil paša prevzame zopet mornariško ministrstvo.

POTRTOST V ČRNI GORI.

Cetinje, 7. decembra. Vsled sklenjenega premirja vlada med prebivalstvom velika potrtost iz bojazni, da londonska mirovna pogajanja Črni Gori ne doneso, po čemur je stremela. Ako Črna Gora ne dobi pri pogajanjih Skader, se bo stališče vlade zelo omajalo. Za črnogorske pooblaščenice so imenovani Lazar Misković, Jovo Popović in Lujo Vojnovič, ki so se že napotili v London.

NOV ŽUPAN NA DUNAJU.

Dunaj, 7. decembra. Na zadnji seji krščansko socialnega občinskega kluba je prišlo do

srdečega spopada med županom Neumayerjem in podžupanom Hierhammrom. Slednji je župana pozval, da odstopi. Po hudem prerekanju se je afera preložila na prihodnjo sejo. Precej gotovo je, da Neumayer odstopi od županstva; njegov naslednik bo brzkone Porzer.

PROTI SOCIALNIM DEMOKRATOM!

Dunaj, 7. decembra. Na Dunaju so se dni osnovali veliki nemški blok, ki združuje vse nemške napredne dunajske stranke. Naloga nove stranke je organizacija volilcev proti socialnim demokratom. Program nove stranke je bil sprejet soglasno. (Program so najbrže organizirane laži in obrekovanja proti socialnim demokratom.)

NADVOJVODA FRANC FERDINAND PRI CESARJU.

Dunaj, 6. decembra. »Zeit« poroča, da je bil včeraj sprejet Franc Ferdinand pri cesarju, kjer je ostal nad pol ure, nato se je podal k vnanjemu ministru Berchtoldu.

KANADSKA POMOČ ZA ANGLEŠKI MARI- NIZEM.

Ottawa, 6. decembra. Kanadska vlada je vložila v poslanski zbornici predlogo, da »da kanadska država Angleškemu kralju 175 milijonov kron za zgradbo treh največjih drednotov kar jih zmore tehnika.

RUDNIŠKA NEZGODA.

Vratislava, 7. decembra. »Schlesische Zeitung« poroča iz Neurode, da je ponesrečilo v rudniku vsled strupenih plinov 18 rudarjev, trije so bili takoj mrtvi.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob 11. dopoldne in stane naročnina

Za avstro-ogrske kraje:	
celoletna	K 21-60
polletna	10-80
četrtletna	5-40
mesečna	1-80

Za Nemčijo:	
celoletna	K 26-40
polletna	13-20
četrtletna	6-60
mesečna	2-20

Za ostalo inozemstvo celoletno 36 kron in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah:

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravištvo »Zarje« v Ljubljani.

E. Kristana agitacijsko potovanje po Ameriki.

O predavateljski turneji sodr. Etb. Kristana, (ki se je preko Bremena vrnil v Evropo in bo v nekaj dneh zopet med nami) piše »Proletarec«, glasilo slovenskih socialistov v Ameriki:

Znamenita je bila tura s celo vrsto predavanj, ki jo je pravkar sklenil sodrug Kristan. Znamenita — naravnost velikanska, velepomembna in trdno upamo, da tudi plodonosna.

Dva meseca in pol je bil sodrug Etb. Kristan med nami. V tem kratkem času je prepotoval deset držav, razprostrajajoč se na vzhodu, v sredini in na severozapadu naše republike. Kakor bo razvidno iz poročila tajništva Jugoslovanske Socialistične Zveze, ki se izda v kratkem, imel je sodr. Kristan okrog štirideset shodov in ravno toliko predavanj. Vseh shodov se je udeležilo približno 20.000 oseb — Slovencev, Hrvatov in Srbov. V mnogih mestih kot n. pr. Cleveland, Milwaukee itd. je bil naval delavcev tako velik, da vsi niso mogli v dvorane. Moralni uspeh predavateljske ture Kristanove je torej naravnost velikanski, da boljšega ni bilo želeti. Uspeh je bil tudi v materialnem oziru: prodalo se je veliko socialističnih knjig in brošur, nabralo se je precej naročnine na naše časopise in tudi prostovoljni prispevki na shodih so povprečno precej znesli.

Seveda — doba je bila kratka. Ako bi bila hotela organizacija ustrečivsemprošnjam in zahtevam iz raznih naselbin, ki so zahtevale Kristanov poset, moral bi sodrug Kristan ostati najmanj leto dni v Ameriki. Ali za enkrat ni bilo mogoče. Vendar vzlic omejenemu času in omejenemu številu shodov je doselga Kristanova tura — kakor rečeno — sijalen uspeh in začrtala je važni zgodovinski moment v gibanju jugoslovanskega proletariata v Ameriki.

Sodrugi Kristan je odšel nazaj v staro domovino, kamor ga kliče dolžnost. Kliče ga delo in boj v socialističnih vrstah na avstrijskem jugu. Naša dolžnost pa je, da plod ki ga je zase-

Naše otroke

v zdrave, srečne ljudi vzgojiti

Iz naša življenska naloga; ali otroci so mnogo-krat slabotni, revni na krvi in si pridobijo vsled nezdravosti, prepriha, prehlajenja razne bole-

čine in trpljenja. Naj se ne zanemarija otroke, ako so nahodni, hripavi, zaslinjeni, ako težijo o bolečini v vratu, bodanju v strani, bolečinah v prsih; skuša naj se raje tudi najmanjši bolesi odpraviti, predno postane iz njih kaj hudega.

Opozorjali bi tukaj na izkušeno, dobro domače sredstvo, kakor je to že mnogo let znani Fellerjev fluid z zn. »Elsafluid.« Tudi neumni Tomaž napravi poizkus, ako čuje tako prepričevalne besede, kakor jih čitamo v nekem pismu baronice Geramb v kovelji Buzias ori Temes-

várju. To se glasi: »Že dolgo sem hotela pisati in v časopisih naj bi bilo objavljeno, kako izvrstno vpliva Fellerjev Elsafluid. Imela sem toliko trpljenja, giht in slabost oči, utrujenost in glavobol, slabost in bolečine v hrbtu, in odkar rabim Fellerjev Elsafluid, sem popolnoma zdrava.« Mislimo, da bi bili tudi naši čitatelji po enem poizkusu hvaležni. Ceno je sredstvo končno tudi; saj velja poizkusni tucat samo 5 kron franko.

Ena mnogih važnih nalog matere je, na

to paziti, da je odvajanje pri otrocih redno. Najhujše posledice nastopijo lahko pri zamašenju. Ali le ne drastičnih sredstev! Kot mlo, odvajalno in obenem prebavo urejevalno sredstvo, ki vedno vpliva, smo preiskusili Fellerjeve Ra-barbara pillule z zn. »Elsapillen«. 6 skatljic franko 4 krone. Oba preparata se dobijo pristna pri E. V. Feller v Stubici, Elsatrg št. 252, (Hr-vatsko).

— — — g.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba.
Najnižje cene.

Jala Kristanova tura, tudi obrodi največji sad! Sodrugi Kristan je na odhodnici, ki so mu jo priredile čikaške organizacije dne 10. novembra, rekel med drugim tudi tole:

»Bil sem med vami, sodrugi po vaših naselbinah na vzhodu in zapadu. Videl sem vaše težnje in vaše boje in povsod sem vam govoril iz srca. Ali zastoj bodo moje besede, sodrugi, zastoj je seme, četudi je padlo na rodovitna tla, če ne bošče vi sedaj gnojili in gnojili tal, kamor je padlo seme, ako hočete, da bo obrodilo lišočeri sad.«

Sodrugi širom Amerike, zapomnite si te besede! Zapišite si jih v srce! Le naše združeno delo, jekleno delo in prizadevanje bo omogočilo, da seme Kristanovih predavanj res obroditi tisti sad, ki ga pričakujemo. In naše dosedanje delo, vaša agilitet, sodrugi, nam je porok, da besede sodr. Kristana ne bodo brezuspešne! Čeraj na delo! Nadaljujmo z vsemi silami tam, kjer je pustil sodrug Etbin Kristan.

Končno se »Proletarec« v prisrčnih besedah poslavja od Kristana:

Srečno pot, sodrug Kristan! Spremlja te milijon iskrenih želja ameriških sodrugov, da se vrneš zdrav in čil v bojne proletarske vrste v stari domovini: Srečno pot, dragi sodrug! Izreči bratske pozdrave sodrugom onkraj morja! Pozdravljen nam in bodi nverjen, da tvoje besede med jugoslovanskimi delavci v Ameriki ne bodo brezuspešne.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.
Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Delavci

se iščejo za oglenico (v premogokop) v starosti do 34 let. Vse drugo se poišče pri Antonu Soušek-u vratar, Jesenice, kolodvor.

Celo noč odprto
Kavarna Leon
Stari trg št. 30.
Celo noč odprto

Najzvrstnejše in najboljše tambure izdeluje in razpošilja
Prva sisačka rukotvornica tambura S. Stjepušin Sisek, (Hrvatska).

Odlikovan na pariški izložbi l. 1900 in na milanski izložbi l. 1896 razum tamburic in skladb za tamburice ima Razna godala kakor gosli, citre, kitare, mandoline, harmonike, okorine i. t. d., za katere se pošilja poseben cenik s slikami. Ilustrovan cenik tamburic pošljem vsakomur zastoj. V isti tovarni izhaja strokovni tamburaški mesečnik pod imenom »Tamburica«, ki prinaša razum podaka krasne tamburaške partiture ter stane letno 8 K.

Posebna specialiteta likerja
Posebna specialiteta likerja
Dravnik žalodec
Liker Medicinal
Lovro Sebanik, Šiška pri Ljubljani

Ceno posteljno perje!
Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivga, dobrega, puljenega 2 K; boljega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhačega 5-10 K; večinoma snežnobelega, puljenega, 6-40 K; 8 K; puha sivga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinjši preni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franco.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm šir, polnjena z novim sivim, prav stanovalnim puhačim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 8 K, 8-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir, 18 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir, 4-50 K, 5-20 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir, 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franco. Lahko se franco zamenja za neuporabljeno se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franco.
S. Benisch, Dešenice št. 758, Češko.

Konfekcijska trgovina
MAČEK & KOMP., LJUBLJANA
založniki c. kr. priv. južne železnice
Franca Jožefa cesta št. 3
priporoča veliko izbiro jesenskih novosti za gospode in dečke.
Naročila po meri se izvrše točno in solidno.
Strogo realna postrežba.
Najnižje cene.

Sladni čaj znamka Sladin
Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, sladne kave, puro, somatoze, sanitogen, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke i. t. d. Moč! — pijo »SLADIN«, to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj. Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi vse redilne pomočke. Prihrani 50 odstotkov pri denarju v gospodinjstvu. To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma. Zdravje! Zaviti po četrt kilograma stanejo 60 vinarjev, zahteva naj se tudi pri 50% prihranka! trgovcu. Sladni čaj se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo. — Glavne zaloge: v Ljubljani lekarna Trnkóczy; kóczy; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy; VIII., Josefsstädterstrasse 25; III., Raudeckplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.

MOJA ŽENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatneje in skoro polovico ceneje

margarino „Unikum“

Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo
Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vlijudno priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobnih vencev in trakov

z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

FR. IGLIČ Ljubljana, Mestni trg št. 11-12

V kratkem začnemo razpošiljati

Družinski koledar

s slikami za navadno leto 1913.

ki ga je izdala in založila

Splošna delavska zveza „Vzajemnost“ za Kranjsko v Ljubljani.

Vsebina: Libertaire; V zadnji uri (uvodna pesem). — Kalendarji. — Belčke. — Splošni kalendarji. — Pošne, brzojavne in telefonske določbe. — Kolkovne lestvice. — Določila za kolovanje listin, spisov, računov, knjig itd. — Dohodninski davek (tabela). — Krone v markah in dolarjih ter obratno (tabela). — Vojaška taksa (tabela). — Letni obzor. — Slavko Filipič: Lučil! (pesem). — Ivan Cankar: Soplek cvečic. — Milka: Ne sanjajte! (pesem). — C. Pl. Golar: Ljubica iz tovarne. — Petič: Josipov: Sanje (pesem). — Vox-J. Molek, Chicago: Prirovedka. — Evica Rubič: Solnčna dežela (pesem). — Dr. Robert Danneberg: Delavčeva usoda. — R. Korngold-J. Molek, Chicago: Zadnja noč (slika iz ameriških delavskih bojev). — Bojna pesem svobode (zgodovinska črtica). — Ferd. Hanusch: Na potovanju. — Evgen V. Debs: Utrinki. — Ivan Cankar: Od Vrhniko do Borovnice. — P. F.: V naravo! — Jamski tajnik H. And. Perko: Svetovnoznana Postojnska jama. Etbin Kristan: Na planini! (pesem). — (gn. A. Štebi: Črtica o zrakoplovstvu. — Moderna reklama (poučen sestavek za čitatelje listov). — D. M.: Spomini. (Odlomki iz predavanja sodr. M. Cobala v ljubljanski „Vzajemnosti“ dne 16. oktobra 1912). — Melhior Cobal: Pogled v preteklost rudarske organizacije na Slovenskem. — Jakob Škerbec: Strokovna organizacija pekarskih pomočnikov na Slovenskem. — Frank Petrič, Chicago: Nekaj splošne zgodovine socialističnega gibanja v Ameriki. — Alojzija Štebi: Ali si socialistinja? — Strokovne organizacije in socializem. — Dr. Anton Dermota: O obrtnih sodiščih. — Za časopisje (poučen sestavek). — Oglasi in belčke.

Slike: 12 koledarskih in več drugih vinjet. Dr. vitez Hochemberger. — Nikolaj Njegus Vavrak. — Grof Karel Stürgkh. — Poslanec Franc Silberer. — Dr. Viktor Adler. — Ljubljanske nune Uršulinke gredo na volišče. — Orožništvo razganja z nasajenimi bajoneti radovedneže pred ljubljanskim ženskim voliščem. — Sprevod tržaških in ljubljanskih sodrugov na Dunajski cesti (cela stran). — Pozdravni govori pred „Narodnim domom“. — Valentin Pittoni. — Giovanni Oliva. — Ivan Štravs, župan mesta Idrije. — Opozicijski ogrski poslanci gredo skupno pod vodstvom grofa Apponyja v parlament. — Vojaštvo straži ogrski parlament. — Ogrski opozicijski poslanec Kovacs. — Diktator Hrvatske, Slavko Pl. Čuvaj. — Avgust Bebel. — Italijansko taborišče v oazi. — Italijanska straža opazuje gibanje v nasprotnem taboru. — Umojeni ruski ministri predsednik Stolipin. — Evgen V. Debs, soc. preds. kandidat v Združenih državah. — Emil Seidel, soc. podpreds. kand v Združenih državah. — Voljaštvo na trgu pred parlamentom v Teheranu. — Ljubico iz tovarne (2 slike). — „Da veš: Ti si naš kandidat“. — Platinke koč. „Priateljstvo prirode“ (5 slike). — Slike iz Postojnske jame (8 slike). — Razne vrste zrakoplovov in letalnih strojev (5 slike). — E. Rusjan. — France Zeleznikar. — Anton Grablovic. — „Delavsko izobraževalno društvo“ v Ljubljani l. 1881. — Rok Drolenik. — Praznovanje 1. majnika v Zagorju l. 1903. — Etbin Kristan (cela stran). — Josip Kopač. — Ignjat Mihevc. — Tamburaški zbor „Vzajemnost“ v Mostah. — Melhior Cobal. — Andrej Canček. — Skupina slov. vodilnih sodrugov v Chicagu. Slov. soc. klub št. 27 v Clevelandu. — Slov. soc. pevski zbor v Milwaukee. — Delavske hiše v Ljubljani.

„Družinski koledar“ obsega nad 13 tiskovnih pol v veliki osmerki (nad 210 strani) in je trdo vezan v krasne izvirne platnice. Koledar je izredno pripraven tudi za pisarne, ker obsega najpopolnejše določbe splošne vrednosti.

Cena: 1 izvod 1-20 K, po pošti 20 vin. več; 50—100 izvodov za organizacije po 1 K; nad 100 izvodov po 95 vin. Na naročila brez denarja se ne ozira. Pošilja se tudi po povzetju. V kolportajo (proti poznejšemu obračunu) se pošilja le organizacijam na pismeno naročilo, opremljeno z društvenim pečatom in podpisom predsednika in blagajnika. Od kolportaje preostalih koledarjev se ne vzame nazaj.

Naslov za naročbe:

Zveza „Vzajemnost“ v Ljubljani.

Ameriški sodrugi, za katere je prirejena posebna izdaja, dobe „Družinski koledar“ pri „Jugoslovanski socialni tiskovni družbi“ v Chicagu. — Cena enemu izvodu 30 centov.

FRANCOSKO ŽGANJE „DIANA“

z Mentolom je najboljše domače sredstvo.

Dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni gospoda Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franc Babič,
Berjak & Sober,
Viktor Cantoni,
B. Cvančara,
L. Češnovar,
Marija Jemec,

Ivan Jelačin,
A. Jerše,
Anton Kanc,
L. Kotnik (Šiška),
J. Krivic,
Anton Krisper,

Lesković & Meden,
Antonija Mehle,
Tomaž Mencinger,
Josip Mihelič,
J. Oblak,
J. Perdan,

V. Petričiča nasl.
J. Samec,
Ivan Pintar (Šiška),
J. Rosshäupl,
A. Stacul,
A. Sušnik,

A. Šarabon,
F. Sark,
M. Spreitzer,
Franc Terdina,
J. Vodnik (Šiška) pr,

Berta Sevar,
M. Krč-Gasperlin,
„Konsumnem društvo“
za Ljubljano in
okolico.